Forvaltningen har udarbejdet et forslag til klimatilpasningsplan for Viborg Kommune.

Planforslaget fremlægges til politisk behandling med henblik på efterfølgende offentlig høring i 8 uger. Efter den offentlige høring fremlægges planforslaget samt eventuelt indkomne bemærkninger til endelig vedtagelse af Byrådet.

Tidligere politisk behandling
Klima- og Miljøudvalget blev orienteret om klimatilpasningsplanens indhold ved mødet den 9. januar 2014. Udvalget har desuden behandlet:

- igangsætning af klimatilpasningsplan for Viborg Kommune den 11. april 2013
- rammerne for Viborg Kommunes klimatilpasningsplan den 3. oktober 2013.

Baggrund
Vort klima er under forandring. I Danmark får vi et varmere og generelt vådere vejr med øget hyppighed, intensitet og varighed af ekstreme vejrbegivenheder. Ifølge eksperterne skyldes klimaændringerne en øget udledning af såkaldte drivhusgasser.

Klimaændringerne får både positive, men især negative konsekvenser for en række forskellige områder/sektorer i vores samfund.

Oversvømmelser forårsaget af skybrud eller stormflod kan forårsage store skader, og der har de seneste år været skadevoldende oversvømmelser flere steder i Danmark. Det er derfor aktuelt at tilpasse samfundet til det ændrede klima.

Hvor klima<u>forebyggelse</u> har som mål at reducere CO_2-udledningen for på den måde at dæmpe klimaforandringerne, har klima<u>tilpasning</u> som mål at tilpasse samfundet til at håndtere det ændrede klima.

Udarbejdelse af klimatilpasningsplaner er ikke fastsat i lovgivningen, men i stedet beskrevet i økonomiaftalen for 2013 mellem regeringen og KL. Heri står, at kommunerne frem mod udgangen af 2013 skal udarbejde klimatilpasningsplaner, der indeholder en kortlægning af risikoen for oversvømmelser, og som skaber overblik over og prioriterer indsatsen for at forhindre fremtidige oversvømmelser. Det er ligeledes besluttet, at klimatilpasningsplaner skal indarbejdes direkte i, eller som tillæg til, kommuneplanen.

For Viborg Kommune udarbejdes klimatilpasningsplanen som tillæg nr. 17 til Kommuneplan 2013-2025 for Viborg Kommune. Planforslaget kan ses via dette link.

Debatfase
Der har i perioden fra den 24. april 2013 til 15. maj 2013 været indkaldt ideer og forslag via et debatoplæg. Kommunen har modtaget to forslag, der vedrører samme lokalitet og problem, hvor det foreslås at klimasikre engarealer i udkanten af Bjerringbro.

Planens indhold.
Planen er udarbejdet i overensstemmelse med beslutningen i Klima- og Miljøudvalget den 3. oktober 2013 og består af:

- En kortlægning
- Kommuneplanretningslinjer med udpegede af risikoområder
- Generelle retningslinjer

<u>Kortlægning</u>
Klimatilpasningsplanens kortlægningsdel består af oversvømmelseskort, værdikort og risikokort:

- Oversvømmelseskortlægningen viser hvilke områder, der vil blive oversvømmet

ved forskellige hændelser i 2050
- Værdikortet viser de områder eller lokaliteter hvor der er store værdier, der kan gå tabt ved oversvømmelser
- Risikokortet er en sammenstilling af oversvømmelseskort og værdikort og viser det samlede risikobillede

De udarbejdede oversvømmelseskort kan i sig selv kun bruges til at give en indikation på, i hvilke områder der kan opstå fremtidige oversvømmelsesproblemer. Det skal understreges, at kortlægningen ikke er så detaljeret, at den kan udpege problemer på ejendomsniveau.

Udpegede risikoområder
På baggrund af det samlede risikobillede samt Kommunens og spildevandsforsynings-selskabets viden om, hvor der lokalt har været oversvømmelser de senere år, har forvaltningen fastsat retningslinjer i kommuneplanen med udpegede risikoområder og tilhørende redegørelsestekster.

I forslag til klimatilpasningsplanen er der udpeget 25 risikoområder. Skematisk oversigt samt kort over de udpegede områder fremgår af planforslaget, side 9-11. De udpegede områder er større end der, hvor der reelt er risiko for oversvømmelse, idet en evt. afhjælpende indsats ofte vil omfatte et større indsatsområde.

Der er udpeget 16 risikoområder i Viborg. De fleste områder er udpeget på grund af en meget lokal problemstilling. For alle områder gælder, at kloaksystemets kapacitet under ekstremregn kombineret med de lokale terrænforhold er årsag til udpegningen.

Der er udpeget 8 risikoområder i Bjerringbro. Årsagen til udpegningen er kloaksystemets kapacitet under ekstremregn kombineret med de lokale terrænforhold samt oversvømmelser fra vandløbene Gudenå og Møllebækken / Madekilden.

Der er udpeget et risikoområde ved Virksundslusen / Sundstrup. Årsagen til udpegningen er oversvømmelse fra Limfjorden.

Ikke alle områder, hvor der ifølge kortlægningen potentielt kan ske oversvømmelse, er udpeget som risikoområder. Der er udvalgt de lokaliteter, hvor der ud fra en samlet vurdering er størst risiko for, at eventuelle oversvømmelser vil give anledning til problemer.

Generelle retningslinjer
Der er fastsat generelle retningslinjer, som skal sikre, at Kommunen implementerer klimatilpasning i planlægning og øvrige myndighedsopgaver.

Efterfølgende planlægning
Denne første klimatilpasningsplan omfatter ikke hele kommunen, idet oversvømmelser fra kloak kun er kortlagt for Viborg og Bjerringbro. Årsagen er, at det ikke har ikke været praktisk muligt at få kortlagt alle byer i 2013. En samlet prioritering af en evt. indsats med tilknyttet økonomi og finansiering kan derfor ikke indgå i denne første plan.

I løbet af 2014 vil der for de øvrige ca. 100 bysamfund i Kommunen (alle byer minus Viborg og Bjerringbro) blive lavet kort over oversvømmelser fra kloak. Det er spildevandsforsyningsselskabet, Energi Viborg Vand A/S, der får lavet kort over oversvømmelser fra kloak. Ligeledes i 2014 vil forvaltningen afklare indsatsbehov i de allerede udpegede risikoområder.

I løbet af 2015-2016 skal oversvømmelseskortlægningen for de manglende ca. 100 bysamfund i Kommunen optages som endnu et tillæg til Kommuneplanen. I samme forbindelse skal der tages stilling til en prioritering af indsatsen samt indgå nærmere planer og projekter for ind-

satsen, herunder også vedrørende tilknyttet økonomi og finansiering. Herefter vil klimatilpasning indgå i den almindelige kommuneplanrevision.

Forvaltningen vil løbende tage stilling til, om der er behov for at revidere udpegningen af risikoområder, herunder om de mindre kortlagte oversvømmelser er noget, der skal arbejdes videre med.

Forvaltningens vurdering
Nogle af de beslutninger, Kommunen træffer nu, rækker langt ud i fremtiden. Ud over at sikre de eksisterende værdier mod oversvømmelse, skal klimatilpasningsplanen sikre, at vi allerede nu implementerer klimaændringernes konsekvenser i den kommunale planlægning og øvrige myndighedsopgaver, herunder redningsberedskabet.

Debatfase
Der er ikke i planen udpeget risikoområder i det åbne land (se nedenfor). Det indgår derfor heller ikke i forslaget til klimatilpasningsplan at arbejde videre med at klimasikre engarealer i udkanten af Bjerringbro. De to forslag samt forvaltningens forslag til svar til den berørte lodsejer fremgår af bilag 2.

Vurdering af risikoområder
Planforslaget viser, at der ikke er risiko for store oversvømmelser i Kommunen, men der er nogle afgrænsede problemer, der skal arbejdes videre med.

Forvaltningen har vurderet, at det ikke har været nødvendigt at udpege risikoområder i det åbne land, idet ingen væsentlige værdier eller funktioner er oversvømmelsestruede.

Forvaltningen har vurderet, at kloaksystemerne i Viborg og Bjerringbro generelt er godt rustet til fremtidens klima. Kortlægningen har dog påpeget nogle afgrænsede problemområder, hvoraf flere var kendte i forvejen. Uafhængig af klimatilpasningsplanen er der allerede i medfør af Viborg Kommunes spildevandsplan igangsat eller planlagt en indsats ved nogle af de udpegede risikoområder i Viborg. Det gælder området ved Gl. Århusvej ved Sønæs, området ved Falkevej / Fasanvej og området ved Katmosevej / Bekkasinvej.

Forvaltningen har vurderet, at et område i Bjerringbro oven- og nedenfor Brogade på Gudenåens nordlige side kan være truet af oversvømmelse fra Gudenå. Tilsvarende gælder for området ved den nederste del af Møllebækken / Madekilden.

Forvaltningen har vurderet, at der kan være en risiko for oversvømmelse fra Limfjorden af området ved Virksunddæmningen og Sundstrup. Kortlægningen, der er grundlag for vurderingen, er forholdsvis usikker, så problemstillingen vil forvaltningen få undersøgt nærmere.

Økonomi
Som udgangspunkt finansieres klimatilpasningstiltag i kloakerede områder via spildevandstaksterne.

Nye regler betyder, at fremtidige klimainvesteringer, som ikke kan takstfinansieres på traditionel vis af Energi Viborg Vand A/S, alligevel kan finansieres helt eller delvist over spildevandstaksterne, dog forudsat at investeringerne har til formål at håndtere tag- og overfladevand. I landzone og rekreative områder finansierer spildevandstaksterne de meromkostninger, som er nødvendige af hensyn til håndtering af tag- og overfladevand. I byzone eller i veje kan spildevandsselskabet betale for alle omkostninger, der er nødvendige for håndtering af tag- og overfladevand. Efter 1. januar 2015 kan spildevandsselskabet dog højest betale 75 % af de samlede investeringsomkostninger. Som udgangspunkt er Kommunen projektejer og alle udgifter til klimatilpasningsprojekter betales af Kommunen. Energi Viborg Spildevand A/S tilbagebetaler så deres andel af udgifterne til Kommunen over en periode på 10-25 år.

Øvrige vurderinger

I overensstemmelse med Statens vejledning fokuserer Viborg Kommunes klimatilpasningsplan alene på udfordringerne fra vand. Ud over at klimaet bliver mere vådt, omfatter klimaændringer også tørke, vind og temperatur. Forvaltningen har vurderet, at klimabetingede ændringer af tørke, vind og temperatur ikke er tilstrækkeligt undersøgt til at indgå i denne første klimatilpasningsplan. Om tørke, vind og temperatur bliver taget op ved næste kommuneplanrevision, vil blive afklaret i løbet af kommuneplanperioden.